

Enheten för naturvård

Broviken SE0110130

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017

Namn	Broviken	Areal	311,1 ha
Natura 2000-kod	SE0110130		
Kommun	Upplands-Bro		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat och kommunalt		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
3150	Naturligt näringsrika sjöar	198,5	64

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Broviken

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljön nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den i området utpekade livsmiljön.

Brovikarna har mycket stora arealer grunda mjukbottnar där långskottsvegetation förekommer. Välutvecklad långskottsvegetation förekommer knappast i den generellt grundare västra Mälaren på grund av att vattnet där är betydligt grumligare än i östra Mälaren. Med gott siktdjup och stora areal grund botten utgör Brovikarna ett av Mälarens allra mest värdefulla exempel på livsmiljön naturligt näringsrika sjöar (3150) som är prioriterad i området. Liknande miljöer finns väl spridda i östra Mälarens grunda vikar. Området bedöms vara viktigt som spridningscentrum för många arter knutna till livsmiljön.

Prioriterade åtgärder för området är upprättande av någon typ av formellt skydd och/eller avtal för de delar som ännu är oskyddade, samt den skötsel som framgår av tabell 3. Se även kursiverad text under rubriken ”Bevarandeåtgärder med tidsplan”.

Bevarandemål för Broviken

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för den i området utpekade livsmiljön uttrycks i detta område i följande mål.

Naturligt näringsrika sjöar (3150)

- Arealen naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation ska bibehållas.
- Utbredningen av långskottsvegetationen med bottenrotade vattenväxter ska sträcka sig till minst 5,5 meters djup. Ett gott siktdjup under vegetationsperioden är nödvändigt för att undervattensvegetationen ska kunna växa på större djup.
- Utbredningen av de typiska undervattensväxterna *bandnate* och *uddnate* ska vara oförändrad eller öka.
- Halten av näringsämnen ska vara intermediär (mesotrof), och får lägst motsvara god status. Detta mål hänvisar till vattenförvaltningens utvärderingssystem enligt HVMFS 2013:19¹ med avseende på relevant kvalitetsfaktor växtplankton.

Beskrivning av området

Mellan Bro samhälle i norr och Brofjärden i söder breder stora flacka åkermarker med insprängda åkerholmar, hagmarker och skogspartier ut sig. Genom området rinner Brobäcken som mynnar i Broviken. Bro gård och Bro kyrka ligger centralt i området och var historiskt sett bygdens centrum från järnåldern till in på 1900-talet. I Brofjärden finns två grunda vikar som tillsammans med en mindre del av de omgivande Broängarna utgör Natura 2000-området Broviken.

¹ Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017

De två vikarna i Brofjärden har god vattenkvalitet och ett gott siktdjup. Stränderna mot Broängarna i vikarnas inre delar kantas av vass. Undervattensvegetationen är artrik. Närmast vassbältet längst in i vikarna dominerar smal vattenpest medan vegetationen blir artrikare ca 200 m ut från land. Här är växtsamhället mer balanserat och ingen art dominerar påtagligt. Här växer bl a ålnate, bandnate, uddnate, trubbnate, hjulmöja och axslinga. Särskilt anmärkningsvärd är den stora förekomsten av bandnate och uddnate. Flytbladsvegetationen består av bl a vattenpilört, gul näckros, korsandmat och pilblad. Dessutom finns kransalger i Broviken. Brovikarna är mycket viktiga som yngelområden för fisk. Brovikens rika undervattensflora och -fauna är viktig som födoresurs för rastande fåglar.

I områdets norra del togs en invallning bort under våren 2000 för att återskapa våtmarker och strandängar. I och med detta täcktes delar av de tidigare åkermarkerna norr om Natura 2000-området med vatten och utgörs idag av en mycket fågelrik grund vik. Eftersom detta område nyligen lagts under vatten utgörs området inte av samma Natura 2000 livsmiljö som resten av viken. Troligen är dess nuvarande fågelrika tillstånd inte stabilt. Utan skötsel växer det igen med vass.

Broängarna betades fram till 1997 och markerna vid Aspvik betas till viss del fortfarande. Det finns planer på att röja och restaurera Broängarna och att åter få markerna i hävd, med slätter respektive bete. Den del av Broängarna som ingår i Natura 2000-området domineras av tuvtåtel och olika starrarter. Vid restaureringen av marken ska en sk blå bård, ett vattenområde mellan de betade strandängarna och vassen, återskapas. Denna miljö är värdefull för t ex rastande vadarfåglar och för jordlöpare (en typ av skalbagge).

Broviken med de intilliggande Broängarna är en mycket värdefull fågelokal för både rastande och häckande fåglar och totalt har hittills 225 fågelarter observerats här. Av dessa har troligen 110 häckat i området under 1980-90-talet. Några av de fåglar som häckar här är tofsvipa, enkelbeckasin, brun kärrhök och fiskgjuse. Rördrom häckar periodvis inom Natura 2000-området men återfinns för närvarande endast strax utanför området. I området förekommer regelbundet arterna blå kärrhök, stenfalk, trana, jorduggla, spillkråka, havsörn, sångsvan, vitkindad gås, salskrake, bivråk, ljunpipare, brushane, grönbena, skrântärna, fisktärna, blåhake och törnskata, vilket alla är arter som är upptagna i bilaga 1 till EGS:s Fågeldirektiv men som p g a att området inte är upptaget som ett område enligt Fågeldirektivet inte skyddas av Natura 2000-reglerna. De grunda vikarna med mjuka bottnar och en rik undervattensflora och -fauna är värdefulla områden för rastande flyttfåglar, t ex änder, gäss och svanar.

I avrinningsområdet uppströms vikarna ligger bl a Högbytorps avfallsanläggning, Bro Hof golfbana, Bro Park galoppbana, Bro tätort, SL-depå samt KF:s rikslager.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017**Beskrivning av livsmiljön****Naturligt näringsrika sjöar (3150)**

Brofjärdens vikar är botaniskt värdefulla och har en balanserad och artrik undervattensvegetation över stora ytor. Särskilt anmärkningsvärt är den stora förekomsten av bandnate och uddnate. De omgivande Broängarna har tidigare varit hävdade som betesmark men har sedan betet upphörde 1997 börjat växa igen. Området hyser en mycket rik fågelfauna och i området har hittills 225 fågelarter observerats. I området har följande för livsmiljön typiska arter observerats: brun kärrhök, rördrom, gråhakedopping, svarttärna, skrattmå, brunand, årta, bläsand, skedand och trastsångare. Brovikarna är också värdefulla som yngelområden för fisk.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En del av området har ett starkt skydd i egenskap av naturreservat. Potentiella hot såsom dikning och olika typer av exploatering är förbjudna enligt föreskrifterna för reservatet.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Naturligt näringsrika sjöar (3150)

- En ökad tillförsel av näringsämnen och bekämpningsmedel från tillrinningsområdet. Detta kan rubba balansen i undervattensväxtsamhället och få till följd att oönskade arter så som smal vattenpest ökar på bekostnad av uddnate och bandnate. Tillförsel av vattenlöst fosfor under sommaren gynnar planktontillväxten och eventuellt även tillväxten av smal vattenpest, vilket kan slå ut eller tränga undan den önskade undervattensvegetationen.
- En ökad utbredning av vassbältet vilket får till följd att de ljuskänsliga undervattensväxterna missgynnas. I Mälaren är ljusförhållandena tämligen dåliga vilket får till följd att undervattensvegetation endast kan etablera sig i grunda områden där ljuset kan tränga ner till botten. Där finns dock risk att de konkurreras ut av övervattensväxter, t ex vass. Detta är framför allt ett problem för kortskottsväxterna.
- En utökad båttrafik kan medföra att undervattenvegetationen rivs upp, att vattnet grumlas och att fågellivet i området störs.
- Exploatering, muddringsarbete och alltför intensiva röjningar av vegetation i och intill viken kan orsaka erosion och sedimentavrinning. Detta kan leda till en ökad grumlighet vilket undervattensvegetationen är känslig för.
- Exempel på verksamheter som kan utgöra ett hot mot livsmiljön är: avfallsanläggningen i Högbytorp, en förtätning av Bro tätort, enskilda avlopp från fritidshusbebyggelsen vid Mälaren, industrin vid Örnässjön samt småbåtshamnarna vid Hästholmen (sydost om Natura 2000-området) och vid Laggaruddens västra del.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017**Bevarandeåtgärder med tidsplan****Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

En del av området är skyddat som naturreservat enligt 7 kap. MB.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

För att säkerställa gynnsam bevarandestatus kan formellt skydd i någon form behöva utredas vidare för den delen som inte omfattas av naturreservatet Broängarna.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i skötselplanen för naturreservatet Broängarna och åtagandeplan för betesmarker i området. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Vassbevuxna delarna av Broängarna, västra och östra Broviken (3150)	<i>Åtgärder för att minska grumling från strandmiljön vid Bro Hof golf.</i> Vid behov sker vasslätter med skärande redskap. Den slagna vassen ska samlas in.	Omgående. Vid behov (ca 10-15 år efter vassfräsningen), under hösten.

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljö.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Naturligt näringsrika sjöar (3150)	Tveksamt. Vattnet har grumlats under längre tid av verksamhet i området och vegetationens djuputbredning har därför minskat.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-16044-2017

Inventeringar i området och andra referenser

Dahlgren, S. Vattenväxter i långgrunda vikar i Upplands-Bro kommun. 1997.

Jacobson, A. Inventering av vattenväxter i grunda Mälardalens viker. Stencil. 1997.

Kommittén för Mälarens vattenvård. Vattenvegetationen i Mälaren- förändringar av utbredning och sammansättning sedan 1970-talet. 1997.

Länsstyrelsen i Stockholms län. Ängs- och hagmarksinventeringen i Stockholms län. 1987-1991.

Svensson, B. Vegetations- och fågelinventeringar vid Broängarna 1985-1987. Rapport.

Upplands-Bro kommun. Beslut om inrättande av Naturreservatet Broängarna, 2004-08-23.

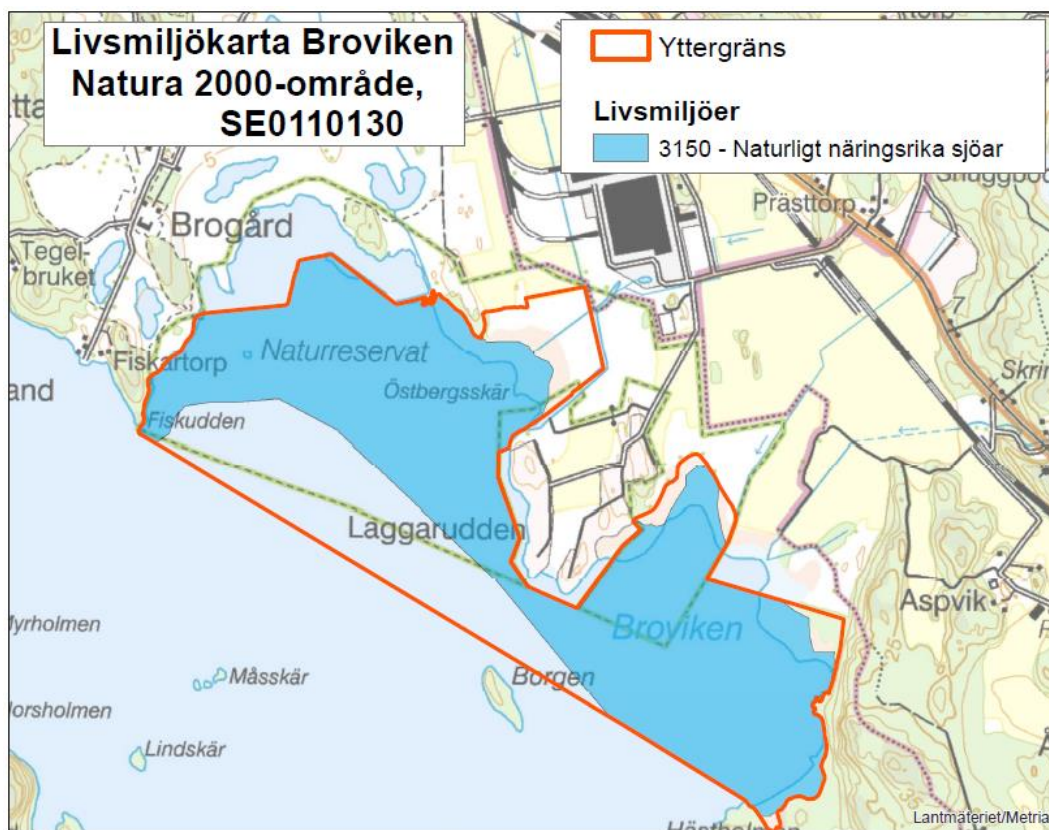
Upplands-Bro kommun. Förslag till Skötselplan för Naturreservatet Broängarna, 2004-08-04.

Upplands-Bro kommun. Översiktlig naturinventering av Upplands-Bro kommun. 1994.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12Beteckning
511-16044-2017

Karta

Ref: © Lantmäteriet, 2005. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-AB